

Rodna Gruda

Večtisočletna zgodovina Rifnika na enem mestu

Millenia-Long History of Rifnik at Single Location

Objavljeno dne/Published on: 21.03.2017

Avtor članka/Article Author: Jerica Potočnik

Hrib Rifnik, ki ga lahko občudujemo zaradi značilne stožčaste oblike, stoji na severnem obrobju Kozjanskega, južno od Šentjurja pri Celju. S strani ga omejujeta reka Voglajna in potok Kozarice. Južno in zahodno pobočje omogočata lahek dostop, severni in vzhodni del pobočja pa sta skoraj neprehodna. 568 metrov visok Rifnik je zaradi naravnih danosti poseljen bolj ali manj neprekinjeno skozi vsa pomembnejša zgodovinska obdobja. O večtisočletni zgodovini Rifnika se lahko poučimo na arheološki razstavi z naslovom »Rifnik in njegovi zakladi«. Več kot 600 eksponatov od mlajše kamene dobe do prihoda Slovanov pripoveduje zgodbo o življenju ljudi v različnih zgodovinskih obdobjih.

The Rifnik Hill, well-known for its conical shape, lies at the the northern border of the Kozje region, just south of Šentjur pri Celju. Embracing it are the Voglajna River and Kozarica Creek. The hill is easily accessible from either the south or the west, with the northern and eastern slopes being nearly impassable. Due to the favorable natural conditions of the area, the 568-meter high Rifnik Hill has more-or-less been continuously inhabited throughout all the major historical periods. The archeological exhibition entitled Rifnik and Its Treasures (Rifnik in njegovi zakladi) presents the evidence of a millenia-long history. With more than 600 exhibits spanning from as early as the neolithic age to the arrival of the first Slavic tribes, it offers glimpses into the lives of people from different historical periods.

Stalna razstava avtorice in ene izmed najpomembnejših raziskovalk Rifnika Darje Pirkmajer je na ogled v starem trškem jedru Šentjurja, nasproti župnijske cerkve sv. Jurija. Muzejska zbirka je nastala pod okriljem Pokrajinskega muzeja Celje. Številni eksponati so postavljeni zelo pregledno. Na panojih so razlagalna besedila in povečane fotografije različnih predmetov. Zanimive so tudi različne rekonstrukcije in terenska dokumentacija. Daleč nazaj v preteklost nas povrne rekonstrukcija prazgodovinske hiše in načina

oblačenja.

Od prazgodovine do pozne antike

Prve sledi človekovega bivanja na Rifniku je odkril kustos arheolog Lojze Bolta. Našel jih je v najgloblji plasti pod ostanki naselja iz starejše železne dobe. V naselbinski jami s konca mlajše kamene dobe (konec 4. tisočletja pr. n .št.) je naletel na različne keramične fragmente značilnih oblik in okrasa. Rifnik v srednji bronasti dobi ni bil poseljen. Je bilo pa zato toliko pestrejšje obdobje pozne bronaste in starejše železne dobe (od 9. do 6. stoletja pr. n. št.). Zaradi vdorov tujih plemen je Rifnik vnovič postal osrednji poselitveni prostor.

Kot se lahko poučimo na razstavi, so bile koče različno velike, za vse pa so bili značilni pravokotni kamniti temelji, narejeni brez malte. Streha je bila verjetno slamnata ali krita s skodlami. V hiši je bila običajno kuhinja s sredinskim ognjiščem. Arheologi so ob ognjiščih našli prenosna mala ognjišča, glinaste svitke, pekače in keramiko različnih oblik. Iz obdobja mlajše železne dobe je bolj malo najdb. Na razstavi lahko občudujemo keltske srebrnike iz 1. stoletja pr. n. št.

V rimski dobi, dobi miru so si ljudje hiše gradili v dolini. V 2. stoletju so na vrhu Rifnika zgradili svetišče, posvečeno Akvonu, lokalnemu božanstvu reke Voglajne.

Po obdobju miru je prišlo obdobje nemira. V pozni antiki so se prebivalci ponovno naseljevali na hribu. Do sedaj so našli osem stanovanjskih stavb. Rimski staroselci so si postavljali preproste kamnite hiše z dvokapnimi strehami. Ker na Rifniku ni bilo vode, so si iznajdljivi staroselci zgradili cisterno.

Za obdobje pozne antike je značilno hitro širjenje krščanstva. Sledi zgodnjega krščanstva na Rifniku se kažejo v ostankih enoladijske dvoranske cerkve brez apside iz 5. stoletja. Na Rifniku pa so odkrili še eno, manjšo zgodnjekrščansko cerkev z apsidno, ki naj bi jo zgradili v 6. stoletju.

Po letu 489, ko je vzhodnogotski kralj Teoderik Veliki premagal Odoakra, je bilo območje Rifnika nekaj časa vključeno v vzhodnogotsko državo. Po kratkotrajni oblasti Bizanca so se na to območje priselili Langobardi, ki so ostali tu do odhoda v Italijo leta 568. V skeletnih grobovih so našli bogate in raznovrstne predmete, od nakita do orožja.

Načini pokopa so se spreminjali

Razstava »Rifnik in njegovi zakladi« zelo dobro prikazuje spremembe v načinu pokopa pokojnikov. Za pozno bronasto dobo so značilna tako imenovana plana žgana grobišča. Pokojnike so v tem obdobju zažigali na grmadah. Kar je ostalo od pokojnika, so pobrali v izbrano posodo in položili v žaro. Gomilna grobišča se pojavijo v starejši železni dobi. Gre za velike, umetno oblikovane tvorbe iz zemlje, pod katere so pokopavali veljake in pokojnike najvišjih slojev takratne družbe.

6. stoletje pr. n. št. je prineslo nov način pokopavanja. Pokojnike niso več sežigali, pač pa so jih polagali v izkopane jame. Grobovi iz obdobja prazgodovine ležijo na vseh pobočjih Rifnika in ponekod v dolini, grobovi iz poznoantičnega obdobja, v katerih so bili pokopani rimski staroselci in Langobardi, pa v bližini naselja.